

บทที่ 3

กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี

สภาพทั่วไปของจังหวัด

จังหวัดกาญจนบุรีตั้งอยู่ภาคตะวันตกของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 19,483.148 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,176,967.5 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศ¹ มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 45 ของภาคตะวันตกทั้งหมด มีอาณาเขตติดทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดตากและจังหวัดอุทัยธานีทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดราชบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี ทิศตะวันตกติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ประกอบด้วยหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของจังหวัดเป็นเทือกเขา ค่อยๆลาดลงทางด้านใต้และด้านตะวันออก แบ่งให้พื้นที่ออกเป็น 3 เขตใหญ่ๆ คือ (สรุปข้อราชการ จังหวัดกาญจนบุรี, 2542: 3)

1. เขตภูเขาสูงและที่สูง ได้แก่ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของจังหวัด บริเวณอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอไทรโยค มีลักษณะเป็นเทือกเขาต่อเนื่องมาจากเทือกเขาถนนธงชัย ถัดไปทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาร์ ทอดยาวลงไปทางด้านใต้ บริเวณนี้จะ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัด คือแม่น้ำแควใหญ่และแควน้อย

2. เขตที่ราบลูกฟูก ได้แก่ พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับเนินเขาเตี้ยๆ อยู่บริเวณอำเภอเลาขวัญ อำเภอบ่อพลอย และบางส่วนของอำเภอพนมทวน

3. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่พื้นที่ทางด้านใต้ของจังหวัด ลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ อยู่บริเวณอำเภอกำมะกา อำเภอกำม่วง บางส่วนของอำเภอพนมทวนและอำเภอเมืองกาญจนบุรี

¹ รองจากจังหวัดนครราชสีมาและเชียงใหม่

ด้านสภาพภูมิอากาศนั้น จังหวัดกาญจนบุรีแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ประมาณ กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้เป็นช่วงของลมฝ่ายใต้พัดมาปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวถึงร้อนจัด โดยมีอากาศที่ร้อนจัดอยู่ในช่วงเดือนเมษายน ส่วนฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายน ในระยะนี้เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้มีฝนตกชุก โดยฝนตกชุกมากที่สุดอยู่ในเดือนกันยายน ฝนตกตลอดปี ประมาณ 97 วัน ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยประมาณ 1,203.3 มิลลิเมตร เลยช่วงนี้ไปจะเป็นช่วงฤดูหนาว ซึ่งเกิดขึ้นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยในช่วงนี้จังหวัดกาญจนบุรีได้รับความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ประกอบกับมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมทำให้มีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 22.45 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิต่ำสุดที่วัดได้ คือ 17.2 องศาเซลเซียส (ในเดือนธันวาคม) ที่อำเภอทองผาภูมิ และ อุณหภูมิสูงสุดที่วัดได้ 43.0 องศาเซลเซียส (ในเดือนเมษายน) ที่อำเภอทองผาภูมิอีกเช่นกัน (สรุปข้อราชการ จังหวัดกาญจนบุรี,2542:3)

จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรโดยรวมประมาณ 766,549 คน เป็นชายประมาณ 387,873 คน และเป็นหญิงประมาณ 378,676 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2541) ความหนาแน่นเฉลี่ย ของประชากร 39.34 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชาชนอาศัยอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 26.82 อยู่ในเขตชนบทร้อยละ 73.18

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรีในปี พ.ศ.2539 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ย/คนปี ประมาณ 62,592 บาท อยู่ในลำดับที่ 17 ของประเทศ (สรุปข้อราชการจังหวัดกาญจนบุรี, 2542: 6) โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบ่งออกเป็น ภาคเกษตรกรรม โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ อ้อย ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ส่วนพืช ผัก ได้แก่ กระน้ำ ผักกาด กวางตุ้ง ผักกาดขาวปลี ส่วนภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดกาญจนบุรีนั้นมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,396 โรง ส่วนภาคที่สามได้แก่ภาคการค้าและบริการ

โครงสร้างทางการเมืองการปกครอง

จังหวัดกาญจนบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอไทรโยค อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอพนมทวน กิ่งอำเภอหนองปรือ และกิ่งอำเภอห้วยกระเจา นอกจากนี้ยังแบ่งการปกครองออกเป็นตำบล 97 แห่งและหมู่บ้านอีก 844 หมู่บ้าน (บันทึกนักปกครอง, 2540: 98)

ในด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จังหวัดกาญจนบุรีแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 3 รูปแบบ คือ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 29 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อีกจำนวน 92 แห่ง

การเลือกตั้งส่วนใหญ่ประชาชนจะคุ้นเคยกับการเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีผู้มาใช้สิทธิค่อนข้างมากประมาณร้อยละ 80 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2539 มีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 63.46 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในปี 2538 มีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 38.52 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในปี 2538 มีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 40.26 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน ปี 2540 มีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 57.47 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จังหวัดกาญจนบุรีแบ่งเขตการเลือกตั้งออกทั้งหมด 5 เขต คือ

เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมืองกาญจนบุรี (มี 11 ตำบลและเทศบาลเมืองกาญจนบุรี)

เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย อำเภอท่าม่วง 10 ตำบล อำเภอพนมทวน 7 ตำบล และอำเภอด่านมะขามเตี้ย 4 ตำบล

เขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วย อำเภอท่ามะกา 16 ตำบล เทศบาลท่าเรือพระแท่น อำเภอท่าม่วง 3 ตำบล

เขตเลือกตั้งที่ 4 ประกอบด้วย อำเภอเลาขวัญ 7 ตำบล อำเภอบ่อพลอย 6 ตำบล อำเภอห้วยกระเจา 4 ตำบล อำเภอพนมทวน 1 ตำบล

เขตเลือกตั้งที่ 5 ประกอบด้วย อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค อำเภอสังขละบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอหนองปรือ

เส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร

จังหวัดกาญจนบุรีตั้งอยู่ภาคกลางห่างจากกรุงเทพฯไปทางทิศตะวันตกเพียง 129 กม. เท่านั้น มีเส้นทางรถยนต์ที่สำคัญ คือ ทางหลวงหมายเลข 323 แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ 4 บริเวณอำเภอบ้านโป่ง (จังหวัดราชบุรี) ผ่านอำเภอดำมะรงค์ อำเภอท่าม่วง อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี ถึงด่านเจดีย์สามองค์ จดชายแดนไทยกับประเทศเมียนมาร์ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางที่เชื่อมระหว่างจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี ผ่านอำเภอพนมทวน เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3199 เป็นเส้นทางจากอำเภอเมืองไปยังเขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์ เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3086 เป็นเส้นทางจากอำเภอเมืองและอำเภอบ่อพลอย ไปยังอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี การเดินทางจากกรุงเทพฯไปจังหวัดกาญจนบุรี มีทั้งรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุก 15 นาที ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที นอกจากนี้ยังมีรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 2 กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุกๆ 20 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง และรถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุกๆ 20 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง

เส้นทางรถไฟ ใช้ติดต่อกับกรุงเทพฯ คือเส้นทางสถานีธนบุรี-น้ำตก อำเภอไทรโยค ทุกวัน วันละ 3 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีสถาน หัวลำโพง-กาญจนบุรี-น้ำตก ทุกวันเสาร์และอาทิตย์วันละ 1 เที่ยว

ด้านการโทรคมนาคมและการสื่อสารนั้น จังหวัดกาญจนบุรีมีที่ทำกาารไปรษณีย์ทุกอำเภอ รวม 17 แห่ง และที่ทำกาารไปรษณีย์อนุญาตเอกชนจำนวน 44 แห่ง โทรศัพท์ มีชุมสายโทรศัพท์ 15 ชุมสาย ชุมสายบริษัทร่วมกิจการงาน (TT&T) 32 ชุมสาย มีคู่สายโทรศัพท์ 17,900 คู่สาย จำนวนโทรศัพท์ 20,156 เลขหมาย

จังหวัดกาญจนบุรีสามารถรับสัญญาณสถานีโทรทัศน์ได้หลายช่อง ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 และสถานีโทรทัศน์ของเอกชนอีก 2 แห่ง คือ ช่อง ไอ.ที.วี ไทยสกายทีวี รวมทั้งเคเบิลทีวี พล.ร.ช.สถานีโทรทัศน์วงจรปิดค่ายสุรสีห์ ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี ตลอดจนมีผู้สื่อข่าวประจำจังหวัดทั้ง ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 และไทยสกายทีวี นอกจากนี้ยังสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกช่อง ไอ.บี.ซี และสมาชิกอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย

จังหวัดกาญจนบุรีสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม ได้ทั้งหมด 8 สถานี (ส่วนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีมีทั้งหมด 4 สถานี ได้แก่ สถานี ดชด.เอฟ.เอ็ม.ค่ายสุรสีห์ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากแพรก อ.เมืองกาญจนบุรี สถานี ดชด.เอฟ.เอ็ม.ค่ายพระพุทธรยอดฟ้า ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองกาญจนบุรี สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่อำเภอสังขละบุรี สถานีวิทยุ อสมท.เอฟ.เอ็ม. กาญจนบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยเหนียว อำเภอท่ามะกา) และรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอ.เอ็ม ได้ 18 สถานี (ส่วนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีมีทั้งหมด 2 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ ตำบลแก่งเสี้ยน อ.เมืองกาญจนบุรี สถานีวิทยุกองพลทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี)

ทางด้านหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายในจังหวัดกาญจนบุรีนั้นมีมากมาย มีทั้งที่ส่งมาจากส่วนกลางและของท้องถิ่นเอง หนังสือพิมพ์ที่ส่งมาจากส่วนกลางได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด สยามรัฐ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยโพสต์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ บางกอกโพสต์ วัฏจักรสาร เดอะเนชั่น สยามกีฬา โลกกีฬา สมัครด่วน งานดี ตลาดแรงงาน วัฏจักร ฯลฯ ส่วนหนังสือพิมพ์ของท้องถิ่นมีทั้งสิ้น 11 ฉบับ คือ ผู้นำก้าวหน้า ชาวกาญจน์ สองแคว มติกาญจน์ สุชนบท ปุณชน ยอดแหลมนิวส์ สยามนิวส์ ยุคใหม่ ฐานเสรีเศรษฐกิจ พิมพ์ไทย

ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดกาญจนบุรีมีองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งสิ้น 92 แห่ง โดยจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2538 จำนวน 18 แห่ง จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2539 จำนวน 29 แห่ง และจัดตั้งขึ้นในปี 2540 จำนวน 45 แห่ง (กรมการปกครอง , 2541) นอกจากนี้ถ้าแบ่งตามชั้นของ อบต. จะแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. อบต.ชั้น 5 ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 150,000.- บาท แต่ไม่ถึง 3 ล้านบาท มีจำนวน 77 แห่ง
2. อบต.ชั้น 4 ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 3 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 6 ล้านบาท มีจำนวน 10 แห่ง
3. อบต.ชั้น 3 ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 6 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 12 ล้านบาท มีจำนวน 5 แห่ง
4. อบต.ชั้น 2 ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 12 ล้านบาท แต่ไม่ถึง 20 ล้านบาท
5. อบต.ชั้น 1 ซึ่งมีรายได้มากกว่า 20 ล้านบาทขึ้นไป ไม่มี

ในด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ล่าสุด เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2542 ที่ผ่านมามี อบต.ที่ดำเนินการเลือกตั้งทั้งสิ้น 18 อบต. ใน 9 อำเภอ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 85,935 คน เป็นชาย 46,247 คน หญิง 39,688 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 46,877 คน เป็นชาย 23,019 คน หญิง 23,858 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 โดย อบต.ที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดได้แก่ อบต.หนองขาวมาใช้สิทธิเลือกตั้งถึงร้อยละ 78.37 ส่วน อบต.ที่มีผู้มาใช้สิทธิ น้อยที่สุดได้แก่ อบต.ลาดหญ้ามีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 23.83 มีบัตรเสียร้อยละ 3.46 มีผู้ได้รับการเลือกตั้งทั้งสิ้น 292 คน เป็นชาย 245 คน หญิง 47 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดกาญจนบุรี, 2542)

กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังขนาย

สภาพทั่วไป

อบต.วังขนาย ตั้งอยู่เต็มพื้นที่ในเขตตำบลวังขนาย อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดกาญจนบุรีค่อนมาทางภาคกลางของประเทศไทย ห่างจากตัวเมืองประมาณ 19 กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอท่าม่วง ประมาณ 2 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับตำบลวังศาลาและตำบลทุ่งทอง ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลวังศาลา ทิศใต้ติดกับแม่น้ำแม่กลองซึ่งกั้นกลางระหว่างตำบลวังขนายกับตำบลบ้านใหม่ ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลทุ่งทอง ตำบลท่าม่วง และตำบลม่วงชุมซึ่งอยู่ในเขตอำเภอท่าม่วงเช่นเดียวกัน

ตำบลวังขนายมีเนื้อที่ประมาณ 32 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 20,000 ไร่คิดเป็นร้อยละ 0.16 ของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด แบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ ม.1 บ้านศาลเจ้าโพรงไม้ ม.2 บ้านวังขนาย ม.3 บ้านมะกอกหมู ม.4 บ้านหนองตาบ่ง ซึ่งนับได้ว่ามีจำนวนน้อย เพราะโดยปกติตำบลของไทยจะมีจำนวนหมู่บ้านประมาณ 8-15 หมู่บ้าน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเป็นที่ราบและบางส่วนของตอนเหนือเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านทางตอนใต้ จากการที่มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่านทำให้ในสมัยก่อนเกิดน้ำท่วมบ่อยๆ แต่ต่อมาเมื่อมีการสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ขึ้น (ตั้งอยู่ในเขตตำบลม่วงชุมในปัจจุบัน) ทำให้ปัญหาน้ำท่วมของตำบลหมดไป

ในด้านสภาพของภูมิอากาศ ตำบลวังขนายมีสภาพภูมิอากาศคล้ายคลึงกับเขตภาคกลางของไทย ซึ่งแบ่งออกเป็นทั้งสิ้น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม เนื่องจากระยะนี้เป็นช่วงของลมมรสุมฝ่ายใต้พัดมาปกคลุม ทำให้อากาศร้อนอบอ้าวและมีอากาศร้อนจัดอยู่ในช่วงเดือนเมษายน ส่วนฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน เนื่องจากช่วงนี้ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านพื้นที่ ทำให้มีฝนตกชุก โดยมีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยประมาณ 1,203.3 มิลลิเมตร ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติของไทย เนื่องจากโดยเฉลี่ยแล้วประเทศไทยจะมีน้ำฝนประมาณ 1,500-2,000 มิลลิเมตร ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มขึ้นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนจนถึงกลางเดือน

ภูมิภาพพันธ์ เนื่องจากช่วงนี้ ตำบลวังขนายได้รับอิทธิพลความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ประกอบกับมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านทำให้อากาศหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 22.45 องศาเซลเซียส

สมรรถนะของดินในตำบลวังขนายแบ่งได้เป็นดินชุดต่างๆ คือ

1. ชุดดินสระบุรี มีลักษณะเป็นดินชุดที่มีการระบายน้ำไม่ดี การซึมน้ำช้า ดินเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทา น้ำตาลปนเหลืองถึงน้ำตาลแก่ การใช้ประโยชน์เหมาะกับการทำนา
2. ชุดดินกำแพงแสน มีลักษณะค่อนข้างเรียบ ระบายน้ำได้ดี เป็นดินร่วนปนเหนียว เหมาะสำหรับการปลูกพืช
3. ชุดดินกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นลอนลาดเทเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างดี ลักษณะเป็นดินเหนียว เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่

จากสมรรถนะของดินดังกล่าวข้างต้นทำให้ตำบลวังขนายมีพื้นที่ในการทำเกษตรกรรมเป็นจำนวน มากถึง 10,251 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.2 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกนั้นเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม จำนวน 638 ไร่ (ร้อยละ 3.2) ที่เหลือเป็นพื้นที่ชุมชนและอื่นๆ ประมาณ 9,111 ไร่ (ร้อยละ 45.6) (ที่มา:เอกสารพัฒนาชนบทตำบลวังขนาย)

ทั้ง 4 หมู่บ้านของตำบลวังขนายมีครัวเรือนทั้งสิ้น 1,449 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 7,470 คน เป็นชาย 3,720 คน เป็นหญิง 3,750 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 232 คนต่อตารางกิโลเมตร มีอัตราการเพิ่มประชากรในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.0 ต่อปี ในอนาคตประมาณปี พ.ศ. 2559 จะมีประชากรประมาณ 9,100 คน การตั้งบ้านเรือนกระจายตามพื้นที่เกษตรกรรม และส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่หนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง และถนนสายหลักคือถนนแสงชูโตสายเก่า (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323) โดยเฉพาะบริเวณหมู่ 2 บ้านวังขนาย ซึ่งมีประชากรทั้งสิ้นถึง 3,883 คน คิดเป็นร้อยละ 51.98 ของประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ตำบลวังขนายยังมีโรงเรียนในสังกัดประถมศึกษา 4 แห่ง คือ วิทยาลัยการอาชีพ 1 แห่ง โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจของเอกชนอีก 1 แห่ง และศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน (ศูนย์การเรียนชุมชน) 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 1 แห่ง มีสถานีนอนามัย 1 แห่ง มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง ราษฎรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

สภาพทางเศรษฐกิจ

ชาววังขนายในอดีตจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ในช่วงระยะแรกๆ การประกอบอาชีพที่สำคัญที่พบเห็นได้ได้แก่ การทำไร่ ทำนา ทำสวน ตัดไม้ ฐานแข่ง ฐานตะกร้า ฐานกระบุง และค้าขาย แต่ต่อมาเมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในเขตตำบล จึงทำให้อาชีพของชาววังขนายเปลี่ยนแปลงไปคือ คนหันมาทำอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโรงเหล้า โรงงานน้ำตาล โรงงานกระดาษ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรรมยังเป็นอาชีพหลักอยู่ เพียงแต่เปลี่ยนจากไร่การทำนามาทำไร่อ้อย ซึ่งปัจจุบันนี้ การทำนาในตำบลวังขนายไม่มีแล้ว พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ผัก ผลไม้ คะน้า กะหล่ำปลี ผักชี ต้นหอม กระเทียม ผักกวาดตุ้ง ผักกาดขาว กะหล่ำดอก ซึ่งผลผลิตดังกล่าวส่วนใหญ่จะส่งมาขายที่จังหวัดนครปฐม รวมทั้งที่ตลาดสี่มุมเมืองที่กรุงเทพฯ ส่วนผลไม้ก็ประกอบด้วย ฝรั่ง ลำไย อ้อย ซึ่งสมัยก่อนตำบลวังขนายมีพื้นที่ปลูกอ้อยกันค่อนข้างมาก แต่ในปัจจุบันนี้มีแนวโน้มลดลงมาก ทั้งนี้เนื่องจากค่าแรงงานในการตัดอ้อยค่อนข้างสูงและขาดแคลน ทำให้เจ้าของไร่ต้องไปรับแรงงานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอาจทำให้รายได้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ปัญหาในการขาดแคลนแรงงานประกอบกับการลดปริมาณการปลูกอ้อยลดลงเป็นอย่างมาก ทำให้โรงงานน้ำตาลหลายแห่งย้ายกิจการจากจังหวัดกาญจนบุรีไปสร้างที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเนื่องจากค่าแรงงานถูกและไม่ขาดแคลน ส่วนอาชีพรองลงมาจากการทำเกษตรกรรมคืออาชีพรับจ้าง การรับจ้างส่วนใหญ่ชาววังขนายจะรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ตำบลวังศาลา แรงงานในภาคอุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่ชาววังขนายจะรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับสุรา ซึ่งมีอยู่ 2 โรง แห่ง โรงงานน้ำตาล 1 แห่ง โรงงานกระดาษ 1 แห่ง ส่วนอาชีพสุดท้ายที่ประชาชนชาววังขนายทำ ได้แก่อาชีพค้าขาย อบต.วังขนายมีรายได้/คนปีในระดับปานกลางของจังหวัดกาญจนบุรี

สภาพปัญหาของตำบลโคขรวม

ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ปัญหาน้ำอุปโภคบริโภค ยังเป็นปัญหาที่ต้องรอรับการแก้ไข แม้ว่าทาง อบต. จะเข้าแก้ไขด้วยการปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน แต่คุณภาพของน้ำยังใช้การได้ไม่ค่อยดีนัก โดยเฉพาะระบบประปาของหมู่ 2 วังขนาย เนื่องจากน้ำบาดาลในบริเวณดังกล่าวมีความเป็นกรดสูง และมีสิ่งเจือปนค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาปัญหาน้ำท่วมขังเนื่องจากสภาพการระบายน้ำทั้งสองข้างทางหลวงถนนแสงชูโตสายใหม่ใช้การไม่ได้ เนื่องจากบ้านเรือนที่ตั้งอยู่สองข้างทางปิดทางระบายน้ำบริเวณรอยต่อของตำบลวังขนายกับตำบลวังศาลา ทำให้เวลาน้ำหลาก น้ำจะเอ่อท่วมขังบริเวณ หมู่ 3 และหมู่ 4 ตำบลวังขนาย ทำให้พื้นที่บริเวณดังกล่าวที่เป็นไร่มันได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเกี่ยวกับฝุ่นละอองจากโรงงานอุตสาหกรรมกระดาษ ที่ใช้แร่ลิกไนท์ในการผลิต ฝุ่นละอองเหล่านี้นอกจากจะทำให้เกิดความสกปรกแล้วยังทำให้หลังคาที่หักอาศัยที่เป็นสังกะสีผุกร่อน นอกจากนี้ยังมีปัญหาฝุ่นละอองจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่ตั้งอยู่ติดกับตลาดวังขนาย ฝุ่นละอองจากขบวนการผลิตทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่อาศัยในตลาดวังขนายเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเขม่าจากโรงงานน้ำตาล ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อน เครื่องใช้ครัวเรือนสกปรก ชีวิตความเป็นอยู่ขาดสุขอนามัยที่ดี ปัญหาที่ทิ้งขยะมีที่ทิ้งขยะของเทศบาลตำบลท่าม่วงในพื้นที่ ซึ่งเมื่อทางเทศบาลจัดเก็บขยะไม่ดีทำให้ส่งกลิ่นเหม็น ปัญหาขาดที่ทิ้งขยะของตำบล ปัญหาโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงมันปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ ปัญหาริมตลิ่งแม่น้ำแม่กลองบริเวณหมู่ 1 และหมู่ 2 ถูกกักเขาะ

ปัญหาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่กำลังแพร่ระบาดอย่างยิ่งในตำบล ปัญหาโรคเอดส์

ประวัติศาสตร์

จากข้อมูลที่ได้รับจากการบอกเล่าจากท่านหลวงพ่อ พระมหาสมพงษ์ พุทธโส เจ้าอาวาสวัดวังขนายทายิการาม ซึ่งเป็นวัดประจำตำบลวังขนาย กล่าวว่า คำว่า "วังขนาย" เป็นชื่อของงาช้างงาหนึ่งที่ชาวบ้านพบตกอยู่ในหนองน้ำบริเวณด้านหลังโรงเรียนวัดวังขนายฯ ในปัจจุบัน ชาวบ้านจึงเอานิมิตนี้มาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน มีตำนานเล่าต่อกันมาว่า ในสมัยก่อนบริเวณพื้นที่แห่งนี้เป็นป่ารก ป่าไผ่ ติดต่อกันไปจนถึงเขตอำเภอพนมทวน และมีช้างอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และในบริเวณที่ตั้งของตำบลวังขนายในปัจจุบันนี้ ในสมัยก่อนมีโขลงช้างโขลงหนึ่ง ซึ่งมีช้างตัวเมียเป็นหัวหน้าโขลง และที่สำคัญคือช้างตัวนี้มีงา ซึ่งโดยปกติแล้วช้างตัวเมียจะไม่มีงา วันหนึ่งมีช้างตัวผู้ซึ่งก็ไม่ทราบด้วยเหตุผลที่แน่ชัดว่า มาติดพันงาช้างตัวเมียในโขลงนี้ หรือมาแย่งอาหาร จึงทำให้เกิดการต่อสู้กันขึ้นระหว่างช้างตัวผู้กับช้างตัวเมียหัวหน้าโขลงบริเวณหนองน้ำ ผู้กันจนกระทั่งช้างตัวเมียซึ่งเป็นหัวหน้าโขลงนั้นงาหลุดและตายอยู่ในหนองน้ำ ดังนั้นคำว่า "วัง" จึงน่าจะมาจาก "หนองน้ำ" ส่วนคำว่า "ขนาย" หมายถึง "งาช้างตัวเมีย" นั้นเองและในปัจจุบันนี้ยังมีพิธีกรรมที่รำลึกถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นอยู่คือเมื่อครบรอบวันก่อสร้างวัดของทุกปี (วัดวังขนายทายิการามสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2486 ซึ่งตรงกับวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 8) ชาวบ้านในตำบลวังขนายก็จะมาร่วมกันทำบุญและทำพิธีบวงสรวง โดยการนำ ต้นกล้วย ต้นอ้อย ลูกมะพร้าว นำไปบวงสรวงที่สระน้ำหลังวัดวังขนายทายิการาม ซึ่งสระแห่งนี้ถูกขุดขึ้นมาใหม่เมื่อปี พ.ศ.2538 ซึ่งอยู่ห่างจากที่เดิมไม่มากนัก

ตำบลวังขนายเคยเจริญสูงสุดถึงขั้นได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น "อำเภอวังขนาย" เมื่อประมาณปี พ.ศ.2441 มีที่ตั้งของที่ว่าการอำเภออยู่ใกล้กับวัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง แต่ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2484 มีการย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ในเขตอำเภอท่าม่วง พระวรภักดีพิบูลย์ นายอำเภอสมัยนั้น จึงขอเปลี่ยนชื่อจากอำเภอวังขนาย เป็นอำเภอท่าม่วง ตั้งแต่นั้นมาทำให้ชื่อวังขนายมีฐานะเป็นเพียงตำบลหนึ่งในอำเภอท่าม่วงเท่านั้น

ประชาชนในตำบลวังขนายในปัจจุบันนี้ประกอบด้วยคน 3 กลุ่มด้วยกัน คือ โดยกลุ่มแรก คือกลุ่มดั้งเดิมที่ตั้งรกรากอยู่ที่บริเวณตำบลวังขนายอยู่แล้ว ซึ่งอาศัยอยู่ทั่วไปทั้งหมด 1,2,3,4 กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่อพยพมาจาก บริเวณอำเภอโพธารามและอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีซึ่งปัจจุบันกลุ่มคนกลุ่มนี้อาศัยอยู่บริเวณทางด้านหน้าวัดวังขนาย เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีความเคยชินกับการทำการค้าและทำสวน ซึ่งบริเวณดังกล่าวในปัจจุบันก็คือบริเวณ หมู่ 2 ตลาดวังขนายและบริเวณตึกแถวริมน้ำ ซึ่งเป็นบริเวณที่ประชาชนอาศัยอยู่นานแรมที่สุดของตำบลกลุ่มที่สาม ได้แก่ กลุ่มที่อพยพมาจากอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งคนกลุ่มนี้ได้ตั้งรกรากอยู่บริเวณด้านหลังวัดวังขนาย ทั้งนี้เนื่องจากความเคยชินกับการทำสวนผลไม้ซึ่งปัจจุบันก็ได้แก่พื้นที่บริเวณ หมู่ 2 และหมู่ 3 ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน

คนรุ่นแรกๆ ที่ถือเป็นรุ่นบุกเบิกที่อาศัยอยู่บริเวณตำบลวังขนายอยู่แล้วได้แก่คนในตระกูล “วังขนาย” และในปัจจุบันตระกูลนี้ยังมีเครือญาติอยู่ในตำบลพอสมควร ส่วนตระกูลต่อมาเป็นตระกูลที่มีเครือญาติมากในตำบลวังขนาย คือ “ตระกูลเกียรติไพบุลย์” และ “ตระกูลจันทร์วัฒน์” ซึ่งทั้งสามตระกูลนี้ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณหมู่ 2 บ้านวังขนาย ส่วนตระกูลที่สำคัญในหมู่ 1 ได้แก่ ตระกูล “นะดี” “วงศ์จุ” และ “วีระนนท์” ส่วนหมู่ 3 ได้แก่ตระกูล “ข้างพลาย” หมู่ 4 ได้แก่ตระกูล “ธรรมชาติ” ซึ่งตระกูลเหล่านี้มีบทบาทอย่างมากในทางการเมืองตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ของคนในสังคม

ความสัมพันธ์ของคนในตำบลวังขนาย มีความเชื่อมโยงกับวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้านและการประกอบอาชีพ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระดับครอบครัวและเครือญาติ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่พบเห็นได้โดยทั่วไปในตำบลวังขนายเนื่องจากแต่ละหมู่บ้านก็จะมีตระกูลใหญ่ๆอยู่ไม่กี่ตระกูล นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ในเชิงเศรษฐกิจในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะโรงงานเหล็กที่มีอยู่ถึง 2 โรงในบริเวณดังกล่าว ประชาชนในตำบลวังขนายรับจ้างในโรงงานทั้ง 2 โรงนี้ค่อนข้างมากในตำแหน่งต่างๆ ดังนั้นความสัมพันธ์จึงเป็นลักษณะของนายจ้างกับลูกจ้าง แม้กระทั่งผู้นำท้องถิ่นโดยเฉพาะผู้ใหญ่หมู่ 1 บ้านศาลเจ้าโพรงไม้ ก็เข้าไปเป็นลูกจ้างในตำแหน่งหัวหน้ายาม นอกจากนี้ก็ยังรับจ้างขนส่วเหล็ก (น้ำเสียที่เกิดจากขบวนการผลิตเหล็ก) ไปภาคถนนเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง และนำไปรดนาข้าว (เนื่องจากมีการวิจัยพบว่าน้ำส่วเหล็กนี้ เมื่อนำไปรดนาข้าวแล้ว จะช่วยเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่มากขึ้น)

จึงมีคนมาติดต่อกับผู้ใหญ่ให้นำรถบรรทุกน้ำสาเหล้ม้าไปราดถนนหรือลงนาข้าวอยู่บ่อยๆ อัตราค่าบริการก็ประมาณ 500 บาท/เที่ยว (ไปกลับไม่เกิน 40 กิโลเมตร ถ้าใกล้มากหรือไกลกว่านี้ก็จะคิดอัตราค่าบริการไปตามระยะทาง) นอกจากนี้ยังมีผู้นำชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกำนันและสมาชิกสภา อบต. ของหมู่ 1 ได้นำรถบรรทุกเข้าไปรับจ้างบรรทุกเหล้ม้าที่ผลิตเสร็จแล้วไปส่งตามโกดังเหล้ม้าในที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย กิจกรรมบรรทุกเหล้ม้าเป็นกิจการที่ทำเงินได้ดีจนเกิดมีการแย่งกันเพื่อบรรทุกเหล้ม้ากันมาก ระหว่างพนักงานที่ทำงานอยู่ในโรงงานเหล้ม้าที่ทำหน้าที่คอยจัดคิวรถบรรทุกเพื่อบรรทุกเหล้ม้า กับผู้รับเหมารายอื่นๆที่เป็นคนภายนอก ผู้จัดคิวรถจึงตั้งเงื่อนไขว่าจะหักหัวคิวกับผู้รับจ้างที่เป็นบุคคลภายนอกประมาณ 200 บาท/คัน/เที่ยว สร้างความไม่พอใจกับผู้ประกอบการรถบรรทุกที่เป็นบุคคลภายนอกเป็นอย่างมาก จนกระทั่งผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลภายนอก ได้อาศัยความสัมพันธ์ที่มีส่วนตัวกับผู้จัดการโรงงานเหล้ม้า ให้ลงมาแก้ปัญหาโดยการห้ามพนักงานของโรงงานรับจ้างบรรทุกเหล้ม้าโดยเด็ดขาด ปัญหาจึงจบลง และทางโรงงานเหล้ม้าก็ได้อาศัยผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนในพื้นที่เป็นฐานเพื่อลดการต่อต้านโรงงานจากประชาชนในตำบล ทั้งนี้เนื่องจากน้ำสาเหล้ม้าได้ส่งกลิ่นเหม็นเป็นอย่างมากในพื้นที่รอยต่อระหว่างหมู่ 1 และ หมู่ 2 จึงมีผู้ต่อต้านโรงงานเหล้ม้าดังกล่าวน้อยมาก จากเหตุผลข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงงานเหล้ม้า กับ คนในตำบลวังขนายโดยเฉพาะหมู่ 1 บ้านศาลเจ้าโพรงไม้และหมู่ 2 บ้านวังขนายนั้น เป็นไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หรือในลักษณะที่โรงงานเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์และชาวบ้านเป็นผู้รับอุปถัมภ์

ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ยังพบเห็นได้โดยทั่วไปตามโรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น กรณีของโรงงานน้ำตาล จะมีความสัมพันธ์กับชาวไร่อ้อยในลักษณะเป็นผู้อุปถัมภ์ คือ ถ้าเจ้าของไร่อ้อยคนไหนไม่มีเงินลงทุน ทางโรงงานน้ำตาลก็จะจ่ายเงินล่วงหน้าไปก่อน เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวอ้อย เจ้าของไร่ก็จะนำอ้อยที่เก็บเกี่ยวได้ส่งป้อนโรงงานน้ำตาล ทางโรงงานฯก็จะหักเงินที่จ่ายล่วงหน้าไปแล้วกลับคืน แต่การที่ชาวไร่อ้อยจะส่งอ้อยขายในโรงงานน้ำตาลนั้นใช่ที่ว่าทางโรงงานน้ำตาลจะรับซื้อทั้งหมด นอกจากเจ้าของไร่อ้อยเหล่านั้นจะเข้าเป็นสมาชิก "โควต้าอ้อย" ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกแล้วจะได้รับสิทธิพิเศษออกไป นั่นคือ ผลผลิตจากไร่อ้อยของสมาชิกจะถูกรับซื้อเข้าโรงงานทั้งหมด สิทธิพิเศษอีกอย่างคือทางโรงงานฯ จะมีการประกันราคาอ้อยกรณีที่ปีนั้นผลผลิตอ้อยมีมาก ทำให้อ้อยราคาตก ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกจะถูกรับซื้อจากทางโรงงานในราคาต่ำกว่าสมาชิกหรือบางครั้งอาจไม่ได้รับการพิจารณาเพื่อซื้ออ้อยจากโรงงานฯเลย โควต้าอ้อยดังกล่าวข้างต้นจะมีการตั้งหัวหน้าโควต้าในแต่ละสาย ซึ่งหัวหน้าโควต้าอ้อยนี้จะเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อย กับ ทางโรงงานน้ำตาล

กล่าวข้างต้นจะมีการตั้งหัวหน้าโควต้าในแต่ละสาย ซึ่งหัวหน้าโควต้าอ้อยนี้จะเป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อย กับ ทางโรงงานน้ำตาล

การรับผลผลิตของโรงงานจากชาวไร่ในลักษณะนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะโรงงานน้ำตาลเท่านั้นยังมีโรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆที่ทำในลักษณะเดียวกันนี้ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม กระดาษ ซึ่งทางโรงงานจะเป็นผู้ที่ส่งเสริมให้ชาวไร่ปลูกพืชที่สามารถนำมาทำเยื่อกระดาษ เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลปลูกไม้ยูคาลิปตัส เป็นต้น ลักษณะของการดำเนินงาน คือ ทางโรงงานจะมีกลุ่มนักวิจัยเกี่ยวกับกล้าไม้พันธุ์ดังกล่าวออกแนะนำวิธีการปลูกกล้าไม้ ให้ประชาชนในพื้นที่รอบๆโรงงานหันมาปลูกพืชชนิดนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบของโรงงาน มีการเปิดรับสมัครชาวไร่เข้าเป็นสมาชิก และสมาชิกก็จะมีสิทธิพิเศษในลักษณะเช่นเดียวกับโรงงานน้ำตาล

การเมืองการปกครอง

ตำบลวังขนายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีกำนันปกครองมาทั้งหมด 6 คน ต่อมาได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะสภาตำบลเป็น อบต. ในต้นปี 2538 และมีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. ทั่วประเทศครั้งแรก เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2538 โดยตำบลวังขนายมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 3,054 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 1,622 คน คิดเป็นร้อยละ 53.11 บัตรเสียร้อยละ 2.10 โดยมีสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด 8 คน สมาชิกโดยตำแหน่ง 5 คน เป็นชาย 10 คน เป็นหญิง 3 คน ในปัจจุบันสมาชิกชุดแรกได้หมดวาระเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2542 กระทรวงมหาดไทยจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2542 โดยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 5,018 คน เป็นชาย 2,411 คน เป็นหญิง 2,607 คน มีผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้น 3,118 คน คิดเป็นร้อยละ 62.14 ซึ่งนับได้ว่าประชาชนออกมาใช้สิทธิมากกว่าครั้งแรกร้อยละ 9.03 มีผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 8 คน เป็นชาย 6 คน เป็นหญิง 2 คน ตราสัญลักษณ์ของ อบต. คือ รูปงาช้างสองงา และช้างสามเศียร รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ปี 2539 6,229,860.27 บาท (บรรยายสรุป อบต.วังขนาย, 2539: 7) และในปี 2540 จำนวน 5,059,261.82 บาท (กรมการปกครอง, 2541: 45)

เส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร

อบต.วังขนาย ตั้งอยู่ภาคกลางห่างจากกรุงเทพฯเพียง 117 กม. เท่านั้น มีเส้นทางรถยนต์ที่สำคัญ ได้แก่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 ถนนแสงชูโตทั้งสายเก่าและสายใหม่ (ซึ่งเป็นถนน 4 ช่องทางจราจรแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ 4 บริเวณอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี) เป็นเส้นทางหลักติดต่อกับอำเภอต่อม่วงซึ่งห่างจากตำบลวังขนายเพียง 2 กม. และห่างจากจังหวัดกาญจนบุรี 12 กม. ในปัจจุบันตำบลวังขนายมีโครงข่ายระบบคมนาคมค่อนข้างสะดวกมากทั้งติดต่อกับเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพฯ กาญจนบุรี บ้านโป่ง และ สุพรรณบุรี การเดินทางจากวังขนาย-กรุงเทพฯ หรือ จากตำบลวังขนายไปจังหวัดกาญจนบุรี มีทั้งรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 และรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 2 กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุก 15 และ 20 นาทีตามลำดับ ใช้เวลาในการเดินทางจากวังขนาย –กรุงเทพฯ หรือกรุงเทพฯ-วังขนาย ประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที และประมาณ 1 ชั่วโมง 50 นาที ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีรถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุกๆ 20 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที ส่วนการเดินทางเข้าตัวจังหวัดกาญจนบุรีจากตำบลวังขนายใช้เวลาประมาณ 7-15 นาที ซึ่งมีทั้ง รถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 ชั้น 2 รถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ รถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-ราชบุรี รวมทั้งรถยนต์โดยสารขนาดเล็ก (รถสองแถว) ส่วนเส้นทางรถไฟที่ อบต.วังขนายใช้ติดต่อกับกรุงเทพฯ ต้องเดินทางมาขึ้นที่สถานีอำเภอต่อม่วง คือ เส้นทางสถานีน้ำตก-ธนบุรี ทุกวัน วันละ 3 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีเส้นทาง หัวลำโพง-กาญจนบุรี-น้ำตก ทุกวันเสาร์และอาทิตย์วันละ 1 เที่ยว

ด้านการโทรคมนาคมและการสื่อสารนั้น ตำบลวังขนายอยู่ใกล้ที่ทำการไปรษณีย์อำเภอต่อม่วง เพียง 2 กม. และห่างจากชุมสายโทรศัพท์อำเภอต่อม่วงเพียง 1 กม. เท่านั้น ในด้านการรับรู้ข่าวสารจากทางโทรทัศน์ ตำบลวังขนายสามารถรับสัญญาณสถานีโทรทัศน์ได้หลายช่อง เช่น ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ช่อง ไอ.ที.วี ทางด้านวิทยุ ตำบลวังขนายสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม ได้ทั้งหมด 8 สถานี และรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอ.เอ็ม ได้ 18 สถานี เนื่องจากตำบลวังขนายอยู่ใกล้อำเภอต่อม่วงจึงสามารถรับหนังสือพิมพ์ได้ทุกฉบับที่มีจำหน่ายในอำเภอต่อม่วง ซึ่งมีมากมาย เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด สยามรัฐ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยโพสต์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ บางกอกโพสต์ วัฏจักรสาร

เดอะเนชั่น สยามกีฬา โลกกีฬา สมัครด่วน งานดี ตลาดแรงงาน วัฏจักร รวมทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น ผู้นำก้าวหน้า ชาวกาญจน์ สองแคว มติกาญจน์ สุชนบท ปุณชน ยอดแหลมนิวิธ สยามนิวิธ ยุคใหม่ ฐานเสรีเศรษฐกิจ พิมพ์ไทย ตำบลวังขนายมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านทั้งหมด 4 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งจะมีหนังสือพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ คือ ไทยรัฐและเดลินิวส์ นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 แห่ง และเสียงตามสายอีก 1 แห่ง

จากการศึกษาสภาพต่างๆไปแล้วสรุปได้ว่า อบต.วังขนายเป็น อบต.ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ประชาชนใน อบต.มีรายได้เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางของจังหวัด มีโครงข่ายคมนาคมค่อนข้างสะดวก มีสื่อหรือช่องทางการรับรู้ข่าวสารค่อนข้างมาก เมื่อคู่สถิติการเลือกตั้งนับได้ว่าประชาชนมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองและตื่นตัวทางการเมืองพอสมควร

กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะขาม

สภาพทั่วไป

อบต.ท่ามะขาม ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองกาญจนบุรีไปทางทิศตะวันตกประมาณ 6 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตทิศเหนือและทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลแก่งเสี้ยน ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลปากแพรก ทิศใต้ติดต่อกับตำบลหนองหญ้า ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรีเช่นเดียวกัน

อบต.ท่ามะขามมีเนื้อที่ประมาณ 26.25 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 16,406 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลโดยทั่วไปเป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ มีภูเขาดังอยู่ในเขตพื้นที่ 2 บริเวณ คือ เขาหัวล้าน และเขาพูราง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บางส่วนของหมู่ 1 บ้านเขาใหญ่ และหมู่ 5 บ้านหน้าเขา นอกจากนี้ยังมีเขาโผล่ ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บางส่วนของหมู่ 3 บ้านหัวหินและหมู่ 4 บ้านยาง นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำแควใหญ่ไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่ตำบล ในแนว ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไปยังทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้แบ่งพื้นที่ตำบลออกเป็น 2 ฝั่งแม่น้ำ คือ ฝั่งซ้ายของแม่น้ำ ได้แก่ หมู่ 1 บ้านเขาใหญ่ หมู่ 2 บ้านท่ามะขาม และหมู่ที่ 5 บ้านศิลากาญจน์ อีกด้านคือฝั่งขวาของแม่น้ำ เป็นที่ตั้งของหมู่ 3 บ้านหัวหิน และหมู่ 4 บ้านยาง

ในด้านสภาพของภูมิอากาศ ตำบลวังท่ามะขามมีสภาพภูมิอากาศเช่นเดียวกับที่กล่าวถึงสภาพภูมิอากาศของจังหวัดกาญจนบุรี คือมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มขึ้นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 22.45 องศาเซลเซียส

การใช้ที่ดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะขาม พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เกี่ยวกับทางด้านเกษตรกรรม ประเภทพืชไร่ และนาข้าว นอกนั้นเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม

ทั้ง 5 หมู่บ้านของตำบลท่ามะขามมีครัวเรือนทั้งสิ้น 2,706 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 5,463 คน เป็นชาย 2,775 คน เป็นหญิง 2,688 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 208 คนต่อตารางกิโลเมตร การตั้งบ้านเรือนกระจุกกระจายทั่วไปตามพื้นที่เกษตรกรรม บริเวณที่ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นได้แก่ บริเวณริมสองฝั่งแม่น้ำแคว และถนนสายหลักคือ ถนนแสงชูโต และถนนสายหลักในแต่ละหมู่บ้าน

ตำบลท่ามะขามมีโรงเรียนในสังกัดประถมศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดท่ามะขาม โรงเรียนวัดหัวหิน และโรงเรียนวัดบ้านยาง โดยโรงเรียนวัดท่ามะขามกำลังเข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นอกจากนี้ยังมีวิทยาลัยสารพัดช่าง 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกักจนวัยเรียน 1 แห่ง (สมบูรณทรัพย์เนอสเซอร์) มีสถานอนามัย 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชนขนาด 100 เตียง 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลกาญจนบุรีเมโมเรียล มีสำนักสงฆ์ 4 แห่ง ราษฎรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ยกเว้นบางส่วนของหมู่ 3 ประมาณ 30 หลังคาเรือน การประปาส่วนภูมิภาคได้เข้าดำเนินการขยายเขต ในบริเวณหมู่ 2

สภาพทางเศรษฐกิจ

ชาวท่ามะขามในอดีตจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 70 ได้แก่ การทำไร่ ทำนาข้าว รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง ธุรกิจ ประมาณร้อยละ 25 ซึ่งอาชีพนี้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากตำบลท่ามะขามมีแนวโน้มที่จะมีธุรกิจเกิดขึ้นมากมาย บริเวณริมถนนแสงชูโต เช่น ธุรกิจการโรงแรม ได้แก่ โรงแรมมิตรพันธ์ โรงแรมราชศุภมิตร โรงแรมเฟลิกซ์ โรงแรมเทวิน ธุรกิจห้างสรรพสินค้า เช่น ห้างคาสเชลิมอลพลาซ่า ธุรกิจโรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลกาญจนบุรีเมโมเรียล นอกจากนี้ยังมีธุรกิจเกี่ยวกับบ้านจัดสรร และความได้เปรียบของตำบลที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง ทำให้เกิดรีสอร์ทขึ้นอีกมากมาย เช่น อันนีเวลล์ รีสอร์ท ฝั่งหวานแควใหญ่รีสอร์ท เดือนฉายรีสอร์ท ภูกาญจน์รีสอร์ท ริเวอร์แควลอร์ด กระโจม ล้อเกวียน บ้านแพสุขใจ ส่วนอาชีพของประชาชนในตำบลวังขนายที่เหลือได้แก่ อาชีพข้าราชการ พนักงานของรัฐ ฯลฯ มีประมาณร้อยละ 5 ประชาชนใน อบต. ท่ามะขามมีรายได้เฉลี่ย/คนปี มากที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี

สภาพปัญหาของตำบลโคยรวม

ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ปัญหาน้ำอุปโภคบริโภค ชุมชนหลายแห่งตั้งอยู่ห่างจาก แม่น้ำแควใหญ่ และไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติใกล้เคียง จึงเกิดการขาดแคลนปัญหาเกี่ยวกับน้ำเพื่อ อุปโภค บริโภค ปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ และสิทธิในที่ดินทำกิน เนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่ไม่มี เอกสารสิทธิ์ที่ดินที่มั่นคง ได้แก่โฉนดที่ดิน นส.3 หรือ นส.3 ก เป็นต้น มีแต่เพียงเอกสารการ ชำระภาษี (ภบท.5) เท่านั้น ขาดระบบบำบัดน้ำเสียจากชุมชน และสถานประกอบการเอกชน ต่างๆ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จากภาคธุรกิจและการ บริการ และจากที่อยู่อาศัยจำนวนมาก และไม่มีที่กำจัดขยะ รวมถึงไม่มีระบบการเก็บขยะมูลฝอย ปัญหาการลบล้างน้ำของประชาชนทั้งสองฝั่ง การถมที่ดินริมตลิ่ง

ปัญหาคุณภาพชีวิต ประชาชนขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้นอกระบบ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์

ประวัติศาสตร์

จากการบอกเล่าของอดีตกำนันตำบลท่ามะขามเล่าว่า คำว่า “ท่ามะขาม” เป็นชื่อของ ทำน้ำที่ใช้ข้ามแม่น้ำแควใหญ่ที่ตั้งอยู่ในตำบล สมัยก่อนในช่วงหน้าแล้งแม่น้ำบริเวณทำน้ำดังกล่าวนี้จะตื้นเขิน ทำให้ประชาชนที่ใช้ม้าซึ่งถือว่าเป็นพาหนะที่สำคัญที่ใช้ในการเดินทาง คนสมัย ก่อนเดินทางมาข้ามแม่น้ำแควใหญ่ที่บริเวณทำน้ำแห่งนี้เป็นจำนวนมาก จนทำให้ประชาชนทั่วไปและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้เรียกติดปากว่า “ท่าม้าข้าม” และชื่อทำน้ำดังกล่าวถูกนำมาตั้งเป็นชื่อของหมู่บ้าน แต่ด้วยกาลเวลาที่ผ่านไปทำให้ชื่อ บ้านท่าม้าข้ามเพี้ยนมาเป็น “บ้านท่ามะขาม” เช่นในปัจจุบันนี้

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ประชาชนในตำบลท่ามะขามสามารถแบ่งความสัมพันธ์ในชุมชนได้ 3 รูปแบบด้วยกัน แบบแรก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณตำบลท่ามะขามดั้งเดิมด้วยกันเอง ก็จะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติ หรือระหว่างชาวบ้าน กับ ชาวบ้านด้วยกันเอง เนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนในตำบลประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ ทำไร่ทำนา ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างคนในตำบลจึงมีลักษณะเป็นแบบแนวราบ ถ้อยทีถ้อยอาศัย และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

แบบที่สอง ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบผู้ปกครอง-ผู้ใต้ปกครอง ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ เกิดขึ้นเนื่องจากตำแหน่งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในตำบล ทั้ง ตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวส่วนมากผู้นำชุมชนเหล่านี้จะเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ในขณะที่ประชาชนทั่วไปจะเป็นผู้รับอุปถัมภ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชนเหล่านี้มีความรู้มากกว่าประชาชนในหมู่บ้าน ดังนั้นถ้าประชาชนมีความเดือดร้อน ก็จะไปให้ผู้นำชุมชนเหล่านี้ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา

แบบที่สาม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ความสัมพันธ์ในลักษณะเกิดขึ้นระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่ามะขาม กับ เจ้าของกิจการที่มาดำเนินกิจการประกอบธุรกิจในตำบลท่ามะขาม ความสัมพันธ์ลักษณะนี้เป็นความสัมพันธ์ เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ในสังคมเมือง ใหญ่ๆ และมีแนวโน้มจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจาก กิจการต่างๆ เช่น ธุรกิจการโรงแรม ธุรกิจห้างสรรพสินค้า ธุรกิจโรงพยาบาล และธุรกิจการท่องเที่ยว เกิดขึ้นมากมายในเขตตำบลท่ามะขาม

การเมืองการปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน คือ ม.1 บ้านเขาใหญ่ (บางส่วนเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี) ม.2 บ้านท่ามะขาม ม.3 บ้านหัวหิน ม.4 บ้านยาง ม.5 บ้านศิลากาญจน์ (หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าบ้านหน้าเขา) ต่อมาได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะสภาตำบลเป็น อบต. เมื่อปี 2538 และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต. ขึ้นทั่วประเทศเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2538 ในปัจจุบันสมาชิกชุดแรกได้หมดวาระเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2542 กระทรวงมหาดไทยจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2542 โดยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 2,713 คน เป็นชาย 1,308 คน เป็นหญิง 1,405 คน มีผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้น 1,857 คน คิดเป็นร้อยละ 68.45 ซึ่งเมื่อดูจากสถิติของการเลือกตั้งดังกล่าว นับได้ว่ามีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากขึ้นกว่าเดิม โดยมีผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 6 คน เป็นชาย 5 คน เป็นหญิง 1 คน รวมกับหมู่บ้านที่ไม่ต้องเลือกตั้ง 2 หมู่ จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ตราสัญลักษณ์ของ อบต. คือ รูปม้าสองตัวเกาะราวสะพานข้ามแม่น้ำแคว รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ปี 2539 จำนวน 11,229,860.27 บาท (บรรยายสรุป อบต.ท่ามะขาม, 2539: 7) และในปี 2540 จำนวน 6,554,983.22 บาท (กรมการปกครอง, 2541:43)

เส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร

ตำบลท่ามะขามใช้ทางหลวงแผ่นดินสายหลัก 2 สาย คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 713 (ถนนแสวงชูโต) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 724 (ถนนเลี้ยวเมือง) เป็นเส้นทางหลัก นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองอีก 2 สาย คือ สายแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 713 ไปบ้านเขาปูน และสายแควใหญ่ในเขต หมู่ที่ 2 นอกจากนั้นเป็นถนนซอย และถนนภายในหมู่บ้านอีกหลายสาย การเดินทางจาก ตำบลท่ามะขาม-กรุงเทพฯ นั้น ต้องเดินทางไปขึ้นที่สถานีขนส่งจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งห่างออกไปประมาณ 3 กม. มีทั้งรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 และรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 2 กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุก 15 และ 20 นาทีตามลำดับ ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 40 นาที และประมาณ 2 ชั่วโมงตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีรถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-กรุงเทพฯ หรือ กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี ออกทุกๆ 20 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง นอกจากนี้ตำบลท่ามะขามยังมีเส้นทางรถไฟสายกาญจนบุรี-กรุงเทพฯ ตัดผ่านบริเวณหมู่ 3 และหมู่ 4 การเดินทางโดยเส้นทางรถไฟไปกรุงเทพฯต้องเดินทางไปขึ้นที่สถานีรถไฟดอนรักซ์ ซึ่งห่างจากตำบลท่ามะขามประมาณ

2 กม. คือ เส้นทางสถานีน้ำตก-ธนบุรี ทุกวัน วันละ 3 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีสาย น้ำตก-กาญจนบุรี-หัวลำโพง ทุกวันเสาร์และอาทิตย์วันละ 1 เที่ยว ซึ่งก็นับได้ว่าเป็นตำบลที่มีความสะดวกในเรื่องคมนาคม

ด้านการโทรคมนาคมและการสื่อสารนั้น ตำบลท่ามะขามอยู่ใกล้ที่ทำการไปรษณีย์อำเภอเมืองกาญจนบุรี เพียง 4 กม. เท่านั้น ในด้านการรับข่าวสารทางโทรศัพท์ ตำบลท่ามะขามสามารถรับสัญญาณสถานีโทรศัพท์ได้หลายช่อง ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 รวมทั้งสถานีโทรศัพท์ช่อง ไอ.ที.วี ด้วย ทางด้านวิทยุ ตำบลท่ามะขามสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม ได้ทั้งหมด 8 สถานี และรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอ.เอ็ม ได้ 18 สถานี มีสถานีวิทยุรับส่งระบบวีเอฟเอส สามารถติดต่อสื่อสารวิทยุกับศูนย์วิทยุอำเภอเมืองกาญจนบุรีได้ทุกหมู่บ้าน มีโทรศัพท์สาธารณะ 2 แห่งตั้งอยู่ที่เขตชุมชนหมู่ 2 และหมู่ 5 มีโทรศัพท์ประจำบ้าน 1,250 เลขหมาย เนื่องจากตำบลท่ามะขามอยู่ในเขตอำเภอเมือง จึงสามารถรับหนังสือพิมพ์ได้ทุกฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด สยามรัฐ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยโพสต์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ บางกอกโพสต์ วัฏจักรสาร เดอะเนชั่น สยามกีฬา โลกกีฬา สมัครง่วนงานดี ตลาดแรงงาน วัฏจักร รวมทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น ผู้นำก้าวหน้า ชาวกาญจน์ สองแคว มติกาญจน์ สุขนบพ ปุณชน ยอดแหลมนิวส์ สยามนิวส์ ยุคใหม่ ฐานเสรีเศรษฐกิจ พิมพ์ไทย ตำบลท่ามะขามมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านทั้งหมด 2 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งจะมีหนังสือพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ คือ ไทยรัฐและเดลินิวส์ นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 1 แห่ง

จากการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของ อบต.ท่ามะขาม สรุปได้ว่า มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มีสภาพความเป็นเมืองค่อนข้างมาก ประชาชนมีรายได้ต่อคนต่อปีสูงที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี มีสื่อในการรับรู้ข่าวสารค่อนข้างมาก การคมนาคมเดินทางสู่ในตัวเมืองกาญจนบุรีและเมืองใหญ่ๆ ค่อนข้างสะดวก ประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างมาก

กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้

สภาพทั่วไป

อบต.ท่าไม้ ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าไม้ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอท่ามะกาไปทางทิศตะวันออกประมาณ 7 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับตำบลยางม่วงและตำบลท่ามะกา และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลท่ามะกา ตำบลห้วยเหนียวและตำบลพงตึก ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลดอนขมิ้น ทิศใต้ติดต่อกับตำบลท่าเสา ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตอำเภอท่ามะกาจังหวัดกาญจนบุรีเช่นเดียวกัน

ตำบลท่าไม้มีเนื้อที่ประมาณ 20.30 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,690.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน คือ ม.1 บ้านลาดปลากลาย (เป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลท่าไม้ทั้งหมด) ม.2 บ้านกระต่ายเต้น (มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าไม้) ม.3 บ้านบ้านทุ่งผีต (อบต.เต็มพื้นที่) ม.4 บ้านท่าหว้า (เทศบาลตำบลท่าไม้เต็มพื้นที่) ม.5 บ้านท่าไม้ (เทศบาลตำบลท่าไม้เต็มพื้นที่) ม.6 บ้านท่าไม้ (อยู่ในเขต อบต.ท่าไม้บางส่วน) ม.7 บ้านศรีอพนัน (เทศบาลตำบลท่าไม้เต็มพื้นที่) ม.8 บ้านรางโปง (อยู่ในเขต อบต.ท่าไม้บางส่วน) ม.9 บ้านกนองเพชร (เทศบาลตำบลท่าไม้เต็มพื้นที่) ม.10 บ้านโรงหีบเล็ก (อยู่ในเขต อบต.ท่าไม้บางส่วน) มีพื้นที่ที่อยู่ในเขต อบต.ท่าไม้ประมาณ 12.54 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,837 ไร่ พื้นที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าไม้ประมาณ 7.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,853 ไร่ มีหมู่บ้านในเขต อบต.ท่าไม้ ทั้งสิ้น 4 หมู่บ้าน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลโดยทั่วไปเป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านทางตอนใต้ของตำบลซึ่งเป็นแนวเขตระหว่างตำบลท่าไม้กับตำบลพงตึก การใช้ที่ดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้ ส่วนใหญ่จะใช้เกี่ยวกับการเกษตรกรรม ทำไร่ และสวน

ในด้านสภาพของภูมิอากาศ ตำบลวังท่าไม้มีสภาพภูมิอากาศแบ่งออกเป็นทั้งสิ้น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือน พฤษภาคมไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มขึ้นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน จนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

ทั้ง 10 หมู่บ้านของตำบลท่าไม้ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 11,794 คน จำนวน 1,761 ครัว จำนวนครัวเรือนในเขต อบต.ท่าไม้ มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 233 ครัวเรือน มีประชากรในเขต อบต. ประมาณ 1,026 คน เป็นชาย 530 คน เป็นหญิง 496 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 81.81 คนต่อตารางกิโลเมตร การตั้งบ้านเรือนส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเขตเทศบาลท่าไม้ ส่วนประชากรในเขต อบต. จะอาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วไปตามพื้นที่เกษตรกรรม

ตำบลท่าไม้มีโรงเรียนในสังกัดประถมศึกษา 2 แห่ง มีสถานีนอนมาลัย 1 แห่ง โบสถ์คริสต์ 1 แห่ง ราษฎรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 88.32 นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 11.68 นับถือศาสนาคริสต์

สภาพทางเศรษฐกิจ

ชาวท่าไม้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้แก่ การทำไร่ ทำนา รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง นอกนั้นประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น ข้าราชการ พนักงานของรัฐ ฯลฯ อบต. ท่าไม้มีรายได้เฉลี่ย/คนปี น้อยที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี

สภาพปัญหาของตำบลโดยรวม

ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคยังขาดแคลน ปัญหาการประกอบอาชีพและรายได้ ประชาชนยังมีอัตราการว่างงานสูง ประชาชนไม่มีอาชีพที่แน่นอนผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำ นอกจากนี้ยังมีปัญหาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งกำลังระบาดอย่างมากในชุมชน

ประวัติศาสตร์

จากการบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ในตำบลท่าไม้เล่าว่า คำว่า “ท่าไม้” เป็นชื่อของท่า น้ำที่ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของตำบล สมัยก่อนเป็นท่าที่ใช้ในการขนไม้ ขนท่อนสูง ที่ล่องมาตามลำ น้ำแม่กลอง จึงทำให้ประชาชนเรียกบริเวณนี้ว่า “บ้านท่าไม้” มาจนถึงปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ประชาชนในตำบลท่าไม้ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติ นอกจากนั้นเป็นความสัมพันธ์ตามลักษณะการประกอบอาชีพ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพทางการเกษตร คือ ทำไร่ ทำนา ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจึงมีลักษณะเป็นแบบ แนวราบ ลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัยและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ต่อมาได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะสภาตำบลเป็น อบต. ในปี 2540 และได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2540 ในปัจจุบันสมาชิกชุดแรก ประกอบด้วยสมาชิกทั้งสิ้น 6 คน เป็นชาย 5 คน เป็นหญิง 1 คน ตราสัญลักษณ์ ของ อบต. คือ รูปวัวสองตัวเทียมเกวียนในทุ่งหญ้า และต้นไม้ใหญ่ยืนต้นอยู่ด้านหลัง รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ปี 2540 (หลังถูกยกฐานะ) 337,406.- บาท

เส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร

อบต.ท่าไม้ มีเส้นทางรถยนต์ที่สำคัญ ได้แก่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 ถนนแสงชูโต (ซึ่งเป็นถนน 4 ช่องทางจราจรแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ 4 บริเวณอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี) เป็นเส้นทางหลักติดต่อกับอำเภอท่ามะกา และอำเภอเมือง ในปัจจุบันตำบลท่าไม้มีโครงข่ายระบบคมนาคมค่อนข้างสะดวกมากทั้งติดต่อกับเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี บ้านโป่ง และ สุพรรณบุรี การเดินทางจากท่าไม้-กรุงเทพ หรือ ท่าไม้-จังหวัด กาญจนบุรี มีทั้งรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 และรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 2 กาญจนบุรี-กรุงเทพ หรือ กรุงเทพ-กาญจนบุรี ออกทุก 15 และ 20 นาทีตามลำดับ ใช้เวลาในการเดินทางจากท่าไม้-กรุงเทพ หรือกรุงเทพ-ท่าไม้ประมาณ 1 ชั่วโมง 10 นาที และประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีรถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-

กรุงเทพ หรือ กรุงเทพ-กาญจนบุรี ออกทุกๆ 20 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 10 นาที ส่วนการเดินทางเข้าตัวเมืองกาญจนบุรีจากตำบลท่าไม้ใช้เวลาประมาณ 20-50 นาที ซึ่งมีทั้ง รถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 ชั้น 2 รถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-กรุงเทพ รถยนต์โดยสาร (บขส.) กาญจนบุรี-ราชบุรี รวมทั้งรถยนต์โดยสารขนาดเล็ก (รถสองแถว) ด้วย

ด้านการสื่อสารโทรคมนาคมนั้น ตำบลท่าไม้อยู่ใกล้ที่ทำการไปรษณีย์อำเภอท่ามะกา เพียง 7 กม. และห่างจากชุมสายโทรศัพท์อำเภอท่ามะกาเพียง 5 กม. เท่านั้น ส่วนการรับข่าวสารทางโทรทัศน์ ตำบลท่าไม้สามารถรับสัญญาณสถานีโทรทัศน์ได้หลายช่อง ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ช่อง ไอ.ที.วี ด้วย ทางด้านการรับข่าวสารทางวิทยุ ตำบลท่าไม้สามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม ได้ทั้งหมด 8 สถานี และรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอ.เอ็ม ได้ 18 สถานี นอกจากนี้ตำบลท่าไม้สามารถรับหนังสือพิมพ์ได้มากมายหลายฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด สยามรัฐ บ้านเมือง แนวหน้า ไทยโพสต์ กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการ บางกอกโพสต์ วัฏจักรสาร เดอะเนชั่น สยามกีฬา โลกกีฬา สมัครงานดี ตลาดแรงงาน วัฏจักร รวมทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น ผู้นำก้าวหน้า ชาวกาญจน์ สองแคว มติกาญจน์ สุขชน ปุณชน ยอดแหลมนิวส์ สยามนิวส์ ยุคใหม่ ฐานเสรีเศรษฐกิจ พิมพ์ไทย ตำบลวังขนายมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านทั้งหมด 2 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งจะมีหนังสือพิมพ์จำนวน 2 ฉบับ คือ ไทยรัฐและเดลินิวส์ ซึ่งเป็นของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน (กสน.)

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพ เป็นจังหวัดที่มีโครงข่ายการคมนาคมสะดวก สามารถเดินทางติดต่อกับเมืองใหญ่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว เป็นจังหวัดที่มีเครือข่ายโทรคมนาคมและการสื่อสารมากมาย ดังนั้นประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ได้เทียบเท่ากับกรุงเทพ รับสัญญาณวิทยุระบบ เอฟ.เอ็ม. เอ.เอ็ม. ได้ถึง 36 สถานี สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ มีเครือข่ายไปรษณีย์โทรเลขและมีชุมสายโทรศัพท์มาก รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ มีทั้งที่ถูกส่งมาจากส่วนกลางและพิมพ์เองในท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์จากส่วนกลางประมาณ 19 ฉบับ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 11 ฉบับ จากสภาพการณ์ที่มีสื่อที่เอื้อต่อการเปิดรับข่าวสารดังกล่าวข้างต้น จึงน่าที่จะทำให้ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีมีความตื่นตัวในทางการเมืองสูง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่น่าทำการศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง